

tto gymnasium atheneum havo mavo

Antoniuscollege Gouda

Dyslexieprotocol

DYSLEXIEBELEID Antoniuscollege

Vooraf

Het Antoniuscollege is zich er zeer van bewust dat een handicap als dyslexie sterk doorwerkt in de dagelijkse schoolpraktijk. Het geeft daarom ook graag gehoor aan de luide roep om hulp en begeleiding die klinkt zowel vanuit de betreffende leerlingen als vanuit hun ouders. Juist die nadrukkelijke hulpvraag onderstreept tevens het belang van een zorgvuldige afbakening van taken en verantwoordelijkheden: het gaat erom aan te geven waar wij als school wel en niet in beeld zijn als het gaat om ondersteuning bieden. Het Dyslexiebeleid van het Antoniuscollege is gebaseerd op het Nationale Dyslexieprotocol:

<http://www.kpcgroep.nl/publicaties/protocol-dyslexie-voortgezet-onderwijs.aspx>

Na het ondersteuningsgebied te hebben vastgesteld, wordt ingegaan op wat de hulp en ondersteuning inhoudt. In deze ondersteuning willen we vanaf de eerste klas vasthouden aan een doorlopende leerlijn, zodat de leerlingen in het eindexamenjaar aan de exameneisen kunnen voldoen, met de faciliteiten die hierbij zijn toegestaan, als: Verlenging van de examentijd (met een half uur), Auditieve ondersteuning en/of Nederlandse schrijfvaardigheid op de computer.

In de aanpak van het probleem van de dyslectische leerling onderscheiden we als school verschillende facetten:

1. Signaleren
2. Doorverwijzen/behandelen
3. Begeleiden
4. Toetsing
5. Vrijstelling
6. Overgang
7. Andere Voorzieningen

Ad 1. Signaleren

1.1a Leerlingen die reeds een dyslexieverklaring hebben vanuit het BO

Van de afleverende basisschool krijgen we informatie aangereikt vanuit het Digitaal Overdracht Dossier. Deze gegevens komen in eerste instantie terecht bij de teamleider.

De teamleider verstrekt de gegevens aan de zorgondersteuner, vanaf nu te noemen dyslexiecoördinator. De dyslexiecoördinator bekijkt de verklaringen. De dyslexiecoördinator neemt contact op met de tutores en de ouders en bespreekt welke compenserende faciliteiten en dispensaties er binnen de school aan de leerling kunnen worden toegekend. De dyslexiecoördinator verstrekt een Zorgpas waarop de toegekende compenserende faciliteiten, ondersteunende technologie en dispensaties voor deze leerling staan vermeld. Deze kaart is de gehele schoolloopbaan geldig. Er wordt drie maal per jaar met de leerling geëvalueerd of de compenserende faciliteiten en dispensaties de leerling voldoende ondersteunt door de tutor. Eventuele

dyslexiecoördinator. In dit proces staat de wederzijdse communicatie centraal, met als doel de leerling een optimale ondersteuning te kunnen bieden.

1.1b Alle overige leerlingen

Alle overige leerlingen uit de brugklas worden voor de herfstvakantie gescreend op dyslexie. Dit vanuit het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs. Deze screening wordt georganiseerd door de dyslexiecoördinator. De correctoren overhandigen de uitslagen aan de dyslexiecoördinator, waarop de dyslexiecoördinator beoordeelt bij welke leerlingen een vermoeden van dyslexie is. De dyslexiecoördinator neemt contact op met de basisschool voor meer informatie omtrent de dyslexieverdachte leerling.

Wordt door de dyslexiecoördinator vastgesteld dat een leerling mogelijk dyslexie heeft, dan informeert de dyslexiecoördinator de ouders. De dyslexiecoördinator zal adviseren om een dyslexieonderzoek te laten uitvoeren. Het Antoniuscollege werkt samen met Geldergroep Gouda, een adviesbureau voor School, Studie en Werk. De dyslexiecoördinator kan de ouders verder informeren over de doorverwijzing.

Ad 2. Doorverwijzen/Behandelen

2.1a Doorverwijzen

Wanneer het op grond van het bovenstaande aannemelijk is dat een leerling dyslectisch is, dienen ouders zelf een officieel onderzoek te regelen en te bekostigen. De dyslexiecoördinator kan hierin een adviserende rol hebben en de ouders informeren over de mogelijkheden van het onderzoeksproces, de faciliteiten en de onderzoekinstellingen, alsook de bijkomende kosten. De beslissing van de ouders hieromtrent wordt schriftelijk en waar nodig telefonisch gecommuniceerd met de dyslexiecoördinator.

Het Antoniuscollege heeft een samenwerkingsovereenkomst met het onderzoek en adviesbureau AOB Compaz. Dit houdt in dat een Dyslexie-onderzoek bij dit bureau voor een voordelig tarief kan worden uitgevoerd. De kosten voor dit onderzoek dient door de ouders te worden vergoed. Uiteraard kunt u, indien gewenst, gebruik maken van een ander onderzoeksbureau om uw kind op Dyslexie te laten onderzoeken. Voor advies en informatie kunt u terecht bij de dyslexiecoördinator.

Indien uit het onderzoek blijkt dat de leerling dyslectisch is en baat heeft bij Remedial Teaching, verwijst de school door naar externe instanties. Voor advies en informatie kunt u terecht bij de dyslexiecoördinator.

Indien de ouders aangeven onderzoek te laten doen, met opgaaf van het onderzoeksbureau en onderzoeksdatum, krijgen mogelijk dyslectische leerlingen een *voorlopige* Zorgpas. Het verschil tussen deze kaart en de Zorgpas is dat het met deze kaart niet mogelijk is voor deze leerlingen om ondersteunende technologie (zie Ad 3. Begeleiding), te leveren. Hiervoor is een officiële dyslexieverklaring vereist.

Wanneer de uitslag van het dyslexieonderzoek bekend is, dienen ouders het complete onderzoeksrapport op te sturen naar de dyslexiecoördinator, zodat deze de teamleider en tutor op de hoogte kan stellen. Als de leerling officieel dyslectisch bevonden is, heeft de leerling vanaf dat moment recht op **alle faciliteiten** die de school biedt.

2.1b Behandelen

Voor remediërende behandelingen voor de leerling met dyslexie verwijst de school u door naar externe instanties. De school heeft geen bevoegde medewerkers om een effectieve remediërende behandeling in te kunnen zetten. De remediërende behandelingen zijn op kosten van de ouders. Wanneer uw kind een officiële dyslexie verklaring in het bezit heeft, kan de remedial teaching in enkele situaties door enkele zorgverzekeraars worden vergoed. Raadpleeg voor deze informatie uw zorgverzekeraar. Leerlingen die naast dyslexie ook gediagnosticeerde ontwikkelingsproblematiek hebben, kunnen remediërende behandelingen ook vanuit het PGB betalen.

Ouders kunnen de dyslexiecoördinator raadplegen voor advies of informatie.

Ad 3. Begeleiden

3.1 Meldpunt dyslexie

De begeleiding van dyslectische leerlingen op school wordt aangestuurd door de dyslexiecoördinator:

De dyslexiecoördinator stelt zich tot doel de begeleiding zo goed mogelijk vorm te geven.

Daartoe gebeurt het volgende:

- Aan het begin van ieder schooljaar wordt er een inventarisatie gemaakt van alle leerlingen met dyslexie.
- Er wordt aan het begin van het eerste schooljaar in overleg met de ouders, tutor en leerling een groene dyslexiekaart opgesteld voor de dyslectische leerling.
- Aan het begin van het schooljaar worden alle overige leerlingen uit de brugklas gescreend op dyslexie.
- Dyslexieverdachte leerlingen en hun ouders worden geadviseerd en ingelicht over een dyslexieonderzoek. Voor deze leerlingen wordt vervolgens ook een Zorgpas opgesteld.
- Van alle dyslexieverdachte en verklaard dyslectische leerlingen, wordt door de dyslexiecoördinator een dossier aangelegd met daarin:
  - De officiële dyslexieverklaring (kopie van ouders)
  - Een verklaring van onderzoek naar dyslexie (kopie van ouders)
  - Externe begeleiding van de leerling (informatie van ouders)
  - Een kopie van de groene dyslexiekaart met de afspraken over compenserende faciliteiten, ondersteunende technologie en dispensaties.
- De teamleiders die een dyslectische of dyslexieverdachte leerling in hun jaarlagen hebben krijgen hierover bericht via de dyslexiecoördinator, zodra dit bekend is.
- Veranderingen in de te verlenen faciliteiten en andere bespreekpunten die met de dyslexie van een bepaalde leerling te maken hebben, lopen via de dyslexiecoördinator.
- De dyslexiecoördinator draagt er zorg voor dat de faciliteiten van de dyslectische leerlingen in SOM worden verwerkt.

- De dyslexiecoördinator draagt zorg voor informatieverlening, advisering en verspreiding van informatief materiaal aan zowel docenten, leerlingen als ouders.
- De dyslexiecoördinator onderhoudt het contact met docenten en extern begeleiders over de voortgang van de leerling.
- De dyslexiecoördinator komt drie maal per jaar met de dyslectische leerlingen bijeen. Zij bespreken daarbij de uitvoering en inhoud van de faciliteiten op de Zorgpas. Daarnaast wordt gekeken of de faciliteiten de leerlingen in de juiste mate ondersteunen.
- Er wordt een infoavond over het dyslexiebeleid voor ouders en leerlingen van alle leerjaren georganiseerd in het eerste kwart van het schooljaar. Deze avond is specifiek voor ouders van dyslectische of dyslexieverdachte leerlingen van brugklas t/m eindexamenklas. Uiteraard zijn andere belangstellenden ook van harte welkom.
- Het vormen van een dyslexiewerkgroep bestaande uit de dyslexiecoördinator, een MT-lid en uit elke opleiding 1 ouder, om de ontwikkelingen te bespreken en te sturen. Aanvullend kunnen hier docenten bij aansluiten.

3.2.a Zorgpas

Om eerder genoemde voorzieningen aan iedereen snel kenbaar te kunnen maken, wordt aan dyslectische leerlingen een dyslexiekaart, de zogenaamde “zorgpas” aangereikt, die zij bij toetsen en bij lessen aan de docent kunnen laten zien. Op deze kaart wordt aangegeven welke specifieke hulp de betreffende leerling nodig heeft. Hierbij wordt uitgegaan van de informatie in de handelingsadviezen, die bij de officiële dyslexieverklaring worden aangegeven door de behandelende orthopedagoog. Van deze kaart kan een leerling gedurende zijn hele schoolloopbaan gebruik maken. De uitgifte c.q. verandering van zorgpas wordt geregeld door de dyslexie-coördinator.

3.2.b Compenserende faciliteiten op de Zorgpas

Op het Antoniuscollege zijn de volgende compenserende faciliteiten mogelijk. Welke faciliteiten worden toegekend aan de leerling wordt bepaald door de dyslexiecoördinator:

- hulp bij het invullen van huiswerk in de agenda;
- kopie van aantekeningen uit werkboek of schrift van een andere leerling, of antwoorden van oefeningen meegeven ter voorbereiding van de toets (vanwege onduidelijk en/of onleesbaar handschrift van de leerling);
- gebruik woordenboek in de les en bij leestoetsen;
- rekening houden met extra tijd die voor oefeningen en opdrachten in de les nodig is;
- 20% extra tijd voor toetsen;
- onduidelijk geschreven antwoorden op toetsen, mondeling laten toelichten door de leerling vóór beoordeling;
- aangepaste beoordeling op spelling;
- naast schriftelijke toetsing, mondelinge toetsing (Nederlands, Engels, Duits, Frans) (zie Ad 3.5);
- luistertoetsen apart laten maken. Bij beantwoording van een vraag kan de band op pauze worden gezet (onderbouw), of een versie voor dyslectische leerlingen worden afgespeeld.

3.2.c Ondersteunende technologie op de zorgpas

Het Antoniuscollege biedt de volgende ondersteunende technologie aan:

- gebruik auditieve ondersteuning (zie Ad 3.3);
- gebruik laptop voor toetsen (zie Ad 3.4).

3.2.d Dispensaties op de Zorgpas

Het Antoniuscollege biedt de volgende dispensaties aan:

- vrijstelling voorlezen;
- vrijstelling Vreemde Taal (zie Ad 5).

3.3 Auditieve ondersteuning

Op de Zorgpas staat vermeld dat leerlingen recht hebben op auditieve ondersteuning. De school is het wettelijk verplicht om aangepast lesmateriaal, zoals gesproken boeken voor de Daisy speler, de computer, of voor de dyslexieprogramma's Sprint en Kurzweil, gratis aan te bieden. Deze boeken worden speciaal gemaakt voor leerlingen met een leesbeperking. De leerlingen krijgen via school de mogelijkheid om *naast* hun lesboeken deze gesproken boeken te bestellen. De Cd-roms worden in bruikleen aan de leerling gegeven en dienen aan het eind van het schooljaar weer op school te worden ingeleverd. De apparatuur en/of software die benodigd is om de gesproken boeken te kunnen afspelen, wordt niet door de school vergoed. Voor de aanvraag van de gesproken boeken dient de school in het bezit te zijn van een kopie van de dyslexieverklaring. Neem voor de aanvraag van de Cd-roms contact op met de dyslexiecoördinator.

3.4 Gebruik van laptop en/of daiyspeler

Indien in het onderzoeksrapport van de orthopedagoog staat beschreven dat de leerling is gebaat bij extra ondersteuning met een laptop en/of Daisy speler, of een readingpen te werken, staat de school dit toe. Echter, het gebruik wordt overlegd met de betreffende vakdocenten. De kosten van de apparatuur ten behoeve de auditieve ondersteuning zijn voor rekening van de ouders.

3.5 Mondeling overhoren

Bij de Moderne vreemde talen is het mogelijk om de leerlingen extra mondelinge overhoringen aan te bieden. De docent dient de leerling mondeling te overhoren indien de schriftelijke overhoring een onvoldoende resultaat opleverde en spelling het grootste deel van het (onvoldoende) cijfer bepaalde. Tevens heeft daarbij de aangepaste beoordeling spelling onvoldoende effect gehad. Het gemiddelde van de schriftelijke en de mondelinge overhoring telt als eindresultaat en dit cijfer wordt in SOM ingevoerd.

De mondelinge overhoring gaat altijd over dezelfde stof als de schriftelijke. Deze afspraak wordt in overleg met ouders, leerling, docent en zorgondersteuner afgesproken.

De docent dient met de leerling datum en tijd overeen te komen.

3.6 Aangepaste beoordeling spelling

Bij de beoordeling van toetsen van leerlingen, zal er bij de dyslectische leerlingen altijd rekening worden gehouden met hun dyslexie. Voor de niet-taalvakken mogen leerlingen niet beoordeeld worden op hun spelling. Als de docent in het antwoord, het goede antwoord herkent, wordt het antwoord goed gerekend. Talendocenten letten

wél op spelling, indien de toets vorm dit verlangt. Bij Nederlands wordt spelling altijd beoordeeld; hiervoor gelden geen uitzonderingen. Bij deze vakken wordt er met een aangepaste normering gewerkt. Op de schoolexamens en op het Eindexamen is deze faciliteit niet toegestaan. Talendocenten zullen in de bovenbouw dan ook strenger beoordelen in de aangepaste beoordeling spelling, dan in de onderbouw.

3.7 Remedial teaching

Indien ouders en/of docenten het nodig vinden dat een leerling RT gaat volgen bij een dyslexiespecialist, wordt hierover contact opgenomen met de dyslexiecoördinator. Het organiseren en bekostigen van RT is een taak van de ouders. De dyslexiecoördinator onderhoudt contact met de betreffende RT'er, om docenten en tutoeren te informeren over de vorderingen en andere specifieke informatie die van invloed kan zijn op de leerprestaties op school.

3.8 Begeleiding in de klas

Vakdocenten houden zo veel mogelijk rekening met de leerproblemen van de dyslectische leerlingen. De docenten verzorgen de faciliteiten die staan vermeld op de zorgpas van de leerling. De docenten vreemde talen nemen mondelinge overhoringen af ter compensatie van schriftelijke toetsen. Alle docenten werken met de faciliteit aangepaste beoordeling spelling. Bij de beoordeling van toetsen van de Schoolexamens en het Eindexamen zijn beperkte faciliteiten toegestaan (Zie Ad4.1 Eindexamen).

Bij de afname van alle toetsen, ook luistertoetsen en toetsen op het digiboard, houden docenten rekening met dyslectische leerlingen. De dyslexiecoördinator kan hierin de docenten ondersteunen, begeleiden en adviseren.

Met name in de onderbouw is het belangrijk dat de docenten erop aansturen dat de docent zelf én de leerlingen gebruik maken van de Zorgpas, zodat alle faciliteiten optimaal worden benut.

3.8a Dyslexie en wiskunde

Vanwege de automatiseringsproblematiek en het minder efficiënte werkgeheugen door de dyslexie, kunnen er voor deze leerlingen ook moeilijkheden zijn bij wiskunde. Voor deze vakken geldt dan ook dat er gebruik mag worden gemaakt van de tijdverlenging. Daarnaast dienen ook docenten wiskunde, natuurkunde en scheikunde alert te zijn op eventuele hiaten in de rekenvaardigheden bij deze leerlingen. Via de extra rekenmodule heeft de leerling de mogelijkheid om deze hiaten weg te werken (Zie Ad7.).

Ad 4. Toetsing.

4.1 Eindexamen

Voor dyslectische examenkandidaten die faciliteiten willen aanvragen, moet vóór 1 oktober een verzoek bij de inspectie ingediend worden. De zaken die aangevraagd kunnen worden zijn:

- Verlenging van de examentijd (met een half uur);
- Auditieve ondersteuning;
- Nederlandse schrijfvaardigheid op de computer.

De dyslexiecoördinator neemt hiertoe contact op met de secretaris eindexamen.

Examenleerlingen krijgen de mogelijkheid examens op Daisyrom te krijgen en met behulp van een Daisyspeler of laptop te maken. Leerlingen die dit wensen kunnen op eigen initiatief examentraining doen in de mediatheek. Voor het oefenmateriaal kunnen de leerlingen terecht bij de dyslexiecoördinator.

Alle overige faciliteiten mogen tijdens de Schoolexamens en het eindexamen niet worden gegeven.

4.2 Schoolexamens (bovenbouw) en toetsen (onderbouw en bovenbouw)

Naar analogie van de regeling Eindexamen krijgen leerlingen met een dyslexieverklaring bij schoolexametoetsen in de bovenbouw en op toetsen in de onderbouw en bovenbouw, 20% meer tijd. Dit komt neer op 10 minuten tijdverlenging voor een Repetitie van 50 minuten en 5 minuten tijdverlenging voor een Schriftelijke Overhoring. Deze extra tijd kan op verschillende manieren verkregen worden. Hieronder volgen enkele voorbeelden:

1. Bij toetsweken in de bovenbouw werken de leerlingen, met een apart rooster in een apart lokaal.
2. Het is mogelijk om leerlingen in bepaalde gevallen toetsen te laten (af)maken aan het einde van de dag, waar zij dan meer tijd krijgen. Dit zou vooral voor bepaalde vakken/onderdelen waar veel leeswerk bij komt kijken, kunnen gelden. Tevens is het mogelijk dat de leerling bij het afmaken van de toets in de reguliere les, later naar de volgende les gaat, om van de tijdverlenging gebruik te kunnen maken.
3. Bij toetsen buiten de toetsweek om is de normale toetstijd beschikbaar. Mocht de toets niet af zijn, dan wordt het punt berekend over de wel gemaakte vragen, waarbij overigens het verschil met de rest van de klas ook weer niet groter dan 20 % mag zijn. M.a.w., zijn er bij een toets van 10 vragen 8 af, dan heeft de leerling alles af en wordt het cijfer berekend over die 8 vragen. Heeft de leerling 7 vragen af, dan heeft hij/zij één vraag niet af, enzovoort. De docent bepaalt welke vragen eventueel mogen vervallen en bespreekt dit vooraf even met de leerling.
4. Bij toetsen buiten de toetsweek kan er ook voor worden gekozen om toetsen voor de hele klas kleiner te maken, waardoor dyslectische leerlingen met hun tijdverlenging de hele toets binnen het lesuur kunnen afronden.
5. Bij (klassikale) computertoetsen moet ook met de dyslectische leerling rekening worden gehouden. Extra leestijd en terugkijktijd moeten ook in deze toetsen worden gewaarborgd.

4.3 Rekentoets en Taaltoets

Voor ieder niveau van de rekentoets en taaltoets VO worden dyslexieversies beschikbaar gesteld. In zo'n d-versie kan de kandidaat geluidsfragmenten afspelen waarin de tekst van het beeldscherm wordt verklankt. Een leerling met een dyslexieverklaring kan deze versie door school toegewezen krijgen. De dyslexievariant wordt aan alle scholen toegezonden en hoeft dus, anders dan bij de papieren centrale examens, niet speciaal te worden besteld. Tevens is de tijdverlengingsregeling van kracht.

4.4. Citotoets

Het Antoniuscollege Gouda maakt in de onderbouw ook gebruik van onafhankelijke toetsing voor het meten van het onderwijsniveau van de leerlingen, te weten de Cito vast toetsen. Bij deze toetsen zijn onderstaande faciliteiten toegestaan:

- Een speciale versie van de toets voor leerlingen met dyslexie: vergroting.
- Tijdverlenging tot de leerling de toets af heeft.
- Afspraken om scheef aankruisen te voorkomen. Neem hiervoor contact op met de zorgondersteuner.

Ab. 5. Vrijstelling

In de examenregeling zien we dat er wel een helpende hand wordt geboden, maar dat de leerling anderzijds er toch ook toe aangezet wordt zich ook op dit vlak zoveel mogelijk aan te passen.

5.1 Onderbouw

Volgens het Inrichtingsbesluit WVO artikel 21 is het wettelijk gezien nog niet mogelijk vrijstelling te verlenen voor een moderne vreemde taal in de onderbouw van havo en vwo. Het is echter wel toegestaan, wanneer er een duidelijke alternatieve invulling wordt gegeven aan de vrijgekomen lestijd. In de vrijgekomen lestijd moet ook tijd worden besteed aan de taal waarvoor vrijstelling is verleend, maar dit is ter vrije invulling. Daarom kan hier beter gesproken worden van een 'alternatieve invulling van het talenonderwijs' in plaats van een echte vrijstelling.

5.1a Wat en voor wie?

Het betreft hier een regeling voor leerlingen die in het bezit zijn van een officiële dyslexieverklaring. Zij kunnen onder bepaalde voorwaarden de lestijd van één van de moderne vreemde talen, behalve Engels, op een andere manier invullen.

5.1b Waarom?

De Moderne Vreemde Talen zijn voor dyslectische leerlingen in veel gevallen een enorm struikelblok, dat een succesvolle schoolloopbaan en bevordering naar een volgend leerjaar op hetzelfde niveau ernstig belemmert. Voor deze leerlingen moet het mogelijk zijn vrijstelling te krijgen voor één van de moderne vreemde talen, met uitzondering van het verplichte examenvak Engels.

Dit zorgt voor een dusdanige verlichting van de leerdruk, dat er meer aandacht besteed kan worden aan de andere talen.

5.1c Hoe?

De leerling met 'vrijstelling' voor Frans of Duits krijgt een alternatief programma in de les en de resultaten voor schrijf- en leesvaardigheidstoetsen wegen niet mee in de beoordeling. Aan het einde van het schooljaar speelt het vak waar voor 'vrijstelling' is verleend geen rol in de bevordering naar het volgend schooljaar.

5.1d Wanneer?

Deze regeling betreft alleen de leerlingen in de onderbouw, de brugklas uitgezonderd. In de bovenbouw is de leerling namelijk niet meer verplicht om Frans én Duits te volgen.

De 'vrijstelling' mag alleen verleend worden indien de resultaten bij de MVT bevordering naar een volgend leerjaar op hetzelfde niveau ernstig belemmert, de resultaten bij alle andere vakken meer dan voldoende zijn en het docententeam overtuigd is van de capaciteiten van de leerling. In de brugklas starten alle dyslectische leerlingen met alle MVT. Duidelijk moet zijn dat er hier niet gesproken wordt over een

recht van de leerling of een plicht van de school. Enkel in uitzonderlijke gevallen kan de school akkoord gaan met deze alternatieve invulling van het talenonderwijs.

5.1e Hoe aanvragen?

In overleg met de tutor en eventueel de dyslexiecoördinator vragen ouders een vrijstelling aan. Zij dienen een beargumenteerd schriftelijk verzoek in bij de dyslexiecoördinator, die dit allereerst met de verantwoordelijke teamleider zal bespreken. Indien de aanvraag gegrond is, neemt de dyslexiecoördinator contact op met de betreffende vakdocent en bespreekt of deze alternatieve invulling van het onderwijs inderdaad een verlichting van de taak kan worden. De aanvraag wordt vervolgens in het betreffende team besproken en moet door deze ondersteund worden. Het uiteindelijke besluit of de vrijstelling aan de leerling wordt verleend, wordt genomen in het MT-overleg. Zij hebben hierin het laatste woord.

Indien de 'vrijstelling' is goedgekeurd, volgt een persoonlijk gesprek tussen de ouders, de teamleider, de tutor en de dyslexiecoördinator, waarin de procedure en de voorwaarden worden uitgelegd. Samen wordt een studieovereenkomst gesloten.

De tutor houdt de dyslexiecoördinator elke cijferperiode op de hoogte van de studieresultaten, om zo de controle te houden over het rendement hiervan.

5.2 Bovenbouw

In de bovenbouw havo is een tweede moderne vreemde taal naast Engels niet verplicht.

In de bovenbouw vwo is Frans of Duits, naast Engels, wel verplicht. Aan dyslectische leerlingen met het profiel Natuur & Gezondheid en Natuur & Techniek wordt de mogelijkheid geboden een ander examenvak te kiezen, in plaats van de tweede moderne vreemde taal. Dit moet bij de teamleider bovenbouw worden aangevraagd.

Deze beslist op basis van onderstaande punten of de vrijstelling rechtvaardig is:

- De leerling voldoet aan artikel 26, regel 4.c van het inrichtingsbesluit: De leerling volgt vwo-onderwijs in het profiel Natuur en Techniek of het profiel Natuur en Gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de vwo-opleiding.
- De leerling moet meer dan een jaar extern begeleid zijn vanwege een leerprobleem. Dit wordt beoordeeld door de dyslexiecoördinator van de school.
- Gedurende een periode van 9 lesweken wordt beoordeeld door de vakdocent wat de invloed is van het leerprobleem op de studieresultaten van het vak waar de ontheffing voor wordt aangevraagd. Het is aan de docent om een programma met toetsing samen te stellen. Aan deze periode zijn beperkingen van studietijd gesteld. De vakdocent geeft aan welke zelfstudie de leerling minimaal en maximaal mag besteden. Dit is noodzakelijk om de invloed van het leerprobleem te kunnen vaststellen.
- De studiehouding is voldoende geweest in de voorafgaande schooljaren en in de procedureperiode. Dit wordt beoordeeld door de tutor van de leerling.
- Er is een medische verklaring waaruit blijkt dat het leerprobleem verband heeft met de studieresultaten voor het vak waar ontheffing voor wordt aangevraagd. De dyslexiecoördinator beoordeelt deze medische verklaring.
- De teamleider maakt afspraken met de leerling, ouders, docent en tutor over de periode van 9 lesweken.
- Na de periode van 9 lesweken toetst de teamleider of de leerling voldoet aan de criteria en maakt hij schriftelijk zijn besluit kenbaar. In het geval van

onthefing moet het betreffende vak vervangen worden door een ander vak met minimaal dezelfde studielast.

Wanneer de vrijstelling is toegekend moet dit ook bij de decaan en de examencoördinator bekend worden gemaakt.

Ad 6. Overgang

Bij de bespreking op de rapportvergaderingen aan het einde van het schooljaar, maar ook bij de advisering bij de overgang in de tweede fase, dient het gegeven dat een leerling dyslectisch is, door de tutor te worden ingebracht. Hij of zij heeft vooraf contact gehad met de dyslexiecoördinator, vakdocenten en andere docenten die in de betreffende cijferperiode eventuele extra ondersteuning hebben geboden.

Ad 7. Andere voorzieningen op het Antoniuscollege

Dyslectische of dyslexieverdachte leerlingen uit het eerste leerjaar kunnen extra Taalvaardigheidslessen (grammatica technisch en begrijpend lezen) volgen. Deze ondersteuning kan worden ingezet na aanvraag van de leerling en/of ouders, of wanneer hiaten blijken uit de Taalvaardigheidstoets. Deze screening en de bijbehorende ondersteuning valt onder de jaarlijks aangeboden taalmodule in de brugklas, die voor alle leerlingen toegankelijk is.

Voor leerlingen met hiaten in de rekenvaardigheden is de rekenequivalent in het kader van de jaarlijks aangeboden rekenmodule in de brugklas, als extra ondersteuning inzetbaar. Daarnaast werken wij op het Antoniuscollege met de mogelijkheid tot het volgen van individuele bijlessen. Deze bijlessen worden door bovenbouw leerlingen VWO en/of Havo verzorgd, tegen een kleine vergoeding van €8,50 per uur. Deze bijlessen kunnen de leerlingen ondersteunen in het leren van bijvoorbeeld de taalvakken.

Tenslotte

Dyslexie is een complex probleem. De eigenlijke behandeling ervan – zo deze al mogelijk zou zijn – rekenen wij niet tot onze competenties. Deze dient overgelaten te worden aan de daartoe opgeleide professionals. Aldus vermijden wij valse verwachtingen en navenante frustraties.

Maar er blijft nog heel veel over. Daar richten we ons op. Wij bieden een pakket aan faciliteiten en een zo efficiënt mogelijke begeleiding, zodat de leerlingen in het kader van een doorlopende leerling goed wordt voorbereid op uiteindelijk het eindexamen. Ouders en leerlingen moeten zich door de school gesteund weten. De school verleent de faciliteiten en verwacht hier een grote inzet voor terug, zowel van de leerling als van de ouders.

Het protocol wordt jaarlijks herzien, zodat nieuwe inzichten, regelingen en mogelijkheden op het gebied van begeleiding, ondersteuning en advisering zo optimaal mogelijk kunnen worden verwerkt. Zowel ouders, als de leerling, als school hebben een inspanningsverplichting.

Taken betrokken personen samengevat

Wie	Taak
Dyslexiecoördinator	<ul style="list-style-type: none"> - Het bijhouden van dossiers. - Het verstrekken van informatie aan vakdocenten en ouders. - Vraagbaak voor vakdocenten, tutoeren en ouders. - Organiseren van de begeleiding van dyslectische leerlingen. - Het verlenen van faciliteiten aan de dyslectische leerlingen. - Houdt controle op de verleende faciliteiten en begeleiding.
Tutor	<ul style="list-style-type: none"> - Onderhoudt contact met dyslexiecoördinator, vakdocenten en teamleider. - Verwijst ouders door naar de dyslexiecoördinator voor specifieke vragen. - Stelt vakdocenten op de hoogte van leerlingen met dyslexie.
Vakdocenten	<ul style="list-style-type: none"> - Houden zo veel mogelijk rekening met de leerproblemen van dyslectische leerlingen. - Verzorgen de verleende faciliteiten tijdens de les, zoals extra tijd. - Docenten vreemde talen nemen mondelinge overhoringen af ter compensatie van schriftelijke toetsen.
Leerling	<ul style="list-style-type: none"> - Toont een optimale inzet. - Maakt gebruik van de verleende faciliteiten en zo nodig de extra begeleiding.
Ouders	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren de school m.b.t. onderzoek, verklaringen en externe begeleiding. - Begeleiden hun kind waar nodig. - Nemen bij problemen m.b.t. faciliteiten en begeleiding contact op met de dyslexiecoördinator.

Vergoedingen

De school vergoedt	De school vergoedt niet
Daisyroms van de studieboeken	Het dyslexie-onderzoek
Daisyroms voor het eindexamen	Een laptop
	Een Daisyspeler
	Externe remedial teaching
	Overige hulpmiddelen